

Utrikesutskottets betänkande 2019/20:UU7

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Sammanfattning

Utrikesutskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen och skrivelsen till handlingarna och avslår motionen.

I betänkandet finns en reservation (SD, KD).

Behandlade förslag

Redogörelse 2019/20:OSSE1 OSSE:s svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2019.

Skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019.

Ett yrkande i en följdmotion till skrivelsen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Redogörelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets överväganden.....	6
OSSE.....	6
Reservation	8
Skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019, punkt 2 (SD, KD)	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Skrivelse 2019/20:25	10
Följdmotionen	10
Redogörelse 2019/20:OSSE1	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Redogörelse 2019/20:OSSE1 OSSE:s svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2019

Riksdagen lägger redogörelse 2019/20:OSSE1 till handlingarna.

2. Skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019

Riksdagen avslår motion

2019/20:3429 av Björn Söder m.fl. (SD) och lägger skrivelse 2019/20:25 till handlingarna.

Reservation (SD, KD)

Stockholm den 7 maj 2020

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Kerstin Lundgren (C), Håkan Svenneling (V), Lars Adaktusson (KD), Fredrik Malm (L), Kristina Axén Olin (M), Karin Enström (M), Maria Stockhaus (M), Ulrika Heie (C), Hans Ekström (S), Isak From (S), Lawen Redar (S), Leif Nysmed (S), Angelika Bengtsson (SD), Mikael Strandman (SD), Robert Stenkvist (SD) och Karolina Skog (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utrikesutskottet behandlar i detta betänkande redogörelse 2019/20:OSSE1 OSSE:s svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2019. Utskottet behandlar också regeringens skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019.

En följdmotion med ett yrkande har väckts med anledning av skrivelsen. Tisdagen den 10 mars 2020 gjordes en föredragning för utrikesutskottet av kabinetssekreterare Robert Rydberg om den europeiska säkerhetsordningen och OSSE. Vidare informerade regeringen utskottet den 7 maj 2020 om förberedelsearbetet inför det svenska ordförandeskapet.

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I redogörelse 2019/20:OSSE1 OSSE:s svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2019 redogör riksdagens OSSE-delegation för verksamheten inom OSSE och för den svenska delegationens arbete under 2019.

I redogörelsen anføres att OSSE:s parlamentariska församlings sommarmöte ägde rum den 4–8 juli i Luxemburg och samlade över 250 parlamentariker från Europa, Asien och Nordamerika. Temat för sessionen var parlamentens roll i fråga om att främja säkerhet genom hållbar utveckling. Den svenska delegationen har aktivt lyft upp frågor om mänskliga rättigheter, minoriteters rättigheter samt kvinnors och hbtq-personer ställning som utmanas i flera av OSSEs länder.

Församlingens budget uppgick till 3 456 500 euro för perioden den 1 oktober 2018 till den 30 september 2019 (budgetåret börjar den 1 oktober). Den svenska delegationens bidrag uppgick till 117 705 euro.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019 redogör regeringen för verksamheten inom OSSE under perioden.

I skrivelsen anføres att OSSE:s verksamhet under helåret 2018 och det första halvåret 2019 fortsatt dominerades av den pågående ryska aggressionen mot Ukraina och den olagliga annekteringen av Krim samt av det försämrade säkerhetspolitiska klimat som följt i spåren av detta. De kraftigt divergerande politiska perspektiven inom organisationen i centrala frågor som den rysk-ukrainska konflikten, de utdragna konflikterna och organisationens mandat att

arbeta med det breda säkerhetsbegreppet fortsatte att skapa lösningar i samarbetet. OSSE:s särskilda observationsmission i Ukraina, utgör fortsatt organisationens största fältmission.

Inom OSSE:s tredje dimension är dess årliga översynskonferens Human Dimension Implementation Meeting (HDIM) det viktigaste mötet, där civilsamhällsaktörer deltar aktivt.

OSSE arbetar även aktivt med tre utdragna konflikter, nämligen Nagorno-Karabach, Georgien och Transnistrien.

Sveriges övergripande mål har fortsatt varit att säkerställa att OSSE:s deltagande stater lever upp till organisationens normer, principer och åtaganden liksom att stärka EU:s röst i organisationen.

Utskottets överväganden

OSSE

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger redogörelse 2019/20:OSSE1 OSSE:s svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2019 och skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019 till handlingarna samt avslår motionsyrkandet.

Jämför reservationen (SD, KD).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:3429 av Björn Söder m.fl. (SD) anføres att regeringen aktivt bör verka inom OSSE:s tredje dimension för att sätta särskilt fokus på att bekämpa den ökande diskrimineringen av kristna och andra religiösa minoriteter i de stater som är medlemmar i OSSE.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att OSSE är världens största regionala säkerhetsorganisation med 57 deltagande stater i Europa, Kaukasus, Centralasien och Nordamerika. OSSE som struktur byggdes på grunden som lades genom Helsingforslutakten 1975. OSSE verkar för att främja säkerhet och stabilitet i regionen utifrån en brett definierad syn på säkerhet som omfattar tre dimensioner: en säkerhetspolitisk, en ekonomisk och miljömässig samt en som rör demokrati och mänskliga rättigheter. Organisationens särskilda styrka ligger bl.a. i dess breda krets av deltagande stater, den konfliktförebyggande verksamheten, det breda spektrumet av institutioner och instrument som medger snabb och flexibel konflikthantering samt den utbredda fältnärvaron. Den europeiska säkerhetsordningen är till stor del kodifierad i OSSE:s grunddokument som slår fast OSSE:s principer och de deltagande staternas politiska åtaganden. Utskottet vill alltså understryka vikten av att Sverige fortsätter att aktivt stödja OSSE och verkar för att upprätthålla den europeiska säkerhetsordningen.

Utskottet noterar att den parlamentariska församlingen under 2019 observerade nio val och att den svenska delegationen deltog i sju av dessa. Arbetet med valobservationer är en viktig beståndsdel i OSSE:s verksamhet och utskottet ser positivt på att svenska ledamöter fortsatt deltar aktivt i dessa.

Utskottet anser att riksdagsledamöters deltagande i internationellt parlamentariskt delegationsarbete dels skapar möjlighet för ledamöterna att i internationella sammanhang skapa opinion för svenska synsätt, dels ger

berörda ledamöter möjlighet att i direkt kontakt med sina väljare spegla opinioner i omvärlden och därvid skapa ökad internationell förståelse. Utskottet värdesätter därför att nationella parlamentariker kan vara representerade i interparlamentariskt samarbete. Enligt riksdagskommittén (betänkande 2005/06:RS3), bör också mindre partier bör komma i fråga för sådana delegationer. I sådana sammanhang är det naturligt att delegationer deltar i möten med andra länders parlamentariker, regeringar och civilsamhällesorganisationer.

Utskottet välkomnar att Sverige under OSSE:s ministerrådsmöte i Bratislava i december 2019 enhälligt utsågs till att vara ordförande i organisationen år 2021. Utskottet ser också positivt på att Sverige som ordförande kommer att fortsätta att prioritera arbetet för att återställa respekten för de principer som den europeiska säkerhetsordningen vilar på. Regeringen uppmanas att löpande informera utskottet om förberedelsearbetet samt att förankra viktiga avvägningar i utskottet under ordförandeskapet. Regeringen informerade utskottet om förberedelsearbetet inför ordförandeskapet den 7 maj 2020.

Utskottet noterar vidare att OSSE, bl.a. inom ramen för sitt kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (Odihr), arbetar i medlemsstaterna med att skydda och främja frihet när det gäller religions- eller övertygelseuppfattning. Detta inkluderar specifikt arbete mot diskriminering av kristna. Frågan om religions- och övertygelsefrihet behandlas mer ingående i utskottets betänkande om mänskliga rättigheter (betänkande 2019/20:UU15).

Med anledning av vad som anförts ovan avstyrker utskottet motion 2019/20:3429 av Björn Söder m.fl. (SD). Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen och skrivelsen till handlingarna.

Reservation

Skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019, punkt 2 (SD, KD)

av Lars Adaktusson (KD), Angelika Bengtsson (SD), Mikael Strandman (SD) och Robert Stenkvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2019/20:3429 av Björn Söder m.fl. (SD) och lägger skrivelse 2019/20:25 till handlingarna.

Ställningstagande

De politiskt bindande åtagandena i OSSE:s tredje dimension syftar till att säkerställa att de mänskliga rättigheterna respekteras fullt ut, att upprätthålla rättsstatens principer, att bygga upp och bevara demokratiska institutioner samt att motverka intolerans och diskriminering.

I regeringens skrivelse redogör man för att Sverige under perioden aktivt bidragit till att stärka de rättsstatliga aspekterna av OSSE:s säkerhetsarbete. Man redogör vidare för att man som en av 16 deltagande stater deltagit i aktiveringen av de s.k. Wien- och Moskvamekanismerna, vilka är särskilda verktyg för att övervaka tillämpningen av åtagandena inom den mänskliga dimensionen och att anledningen till detta är oron över situationen för de mänskliga rättigheterna, specifikt förföljelser av hbt-personer, i den ryska delrepubliken Tjetjenien. Det är förvisso positivt att Sverige deltar aktivt i dessa frågor men regeringens oro bör även omfatta den allt mer ökande diskrimineringen av och intoleransen mot kristna och andra religiösa minoriteter inom OSSE:s deltagande stater.

På flera håll i OSSE:s 57 deltagande stater vittnar man nämligen om att diskriminering av andra religioner och religiösa inriktningar ökar i takt med att skolor och moskéer, sponsrade av Saudiarabien, etableras. Många upplever hotet komma från den snabbt växande wahhabitiska trosriktningen inom islam, med epicentrum i Saudiarabien. Och trots att många av länderna har religionsfrihet instiftat i grundlagen oroas allt fler över att våga visa annan religiös övertygelse. Inte sällan är det kristna minoriteter som far mest illa.

Vid OSSE:s parlamentariska församlings sommarmöte i Luxemburg i juli 2019 föreslog Sverigedemokraternas företrädare i en resolution att man borde

uppmärksamma, fördöma och åtgärda den diskriminering av kristna och andra religiösa minoriteter som för närvarande sprider sig i flera av organisationens deltagande stater. Resolutionen antogs av församlingen och blev en del av slutdokumentet från Luxemburgmötet.

Den parlamentariska församlingen inom OSSE uttrycker i slutdokumentet stor oro över att diskrimineringen och förtrycket av minoritetsreligioner i vissa av OSSE:s deltagande stater verkar ha ökat i omfattning under senare tid. Detta inkluderar även institutionellt förtryck, genom förtryckande rättsakter mot olika kristna trosinriktningar, som kan leda till att man underlättar och uppmuntrar till hatbrott mot de som tillhör dessa trosinriktningar. Man noterar med oro att denna diskriminering inkluderar

- vag eller tvetydig lagstiftning när det gäller religionsfrihet, vilket tillåter myndigheter att vidta godtyckliga åtgärder mot vissa kyrkor, inklusive tillslag och nedläggningar, bl.a. mot ”huskyrkor” i landsbygdsregioner som saknar officiellt registrerade kyrkobyggnader
- förtryck av och godtyckliga handlingar mot vissa trosinriktningar och deras prästerskap i ockuperade territorier
- förbud för vissa trosinriktningar att få eller förnya registrering av sina samfund, eller tjänster, eller att utföra missionsarbete eller att bygga nya kyrkobyggnader på grund av ogenomskinliga eller partiska ”zonstandarder”
- officiell stigmatisering av dem som konverterar till kristendomen, inklusive påtryckningar för att de ska avstå från sin tro, förverkande av biblar och annan religiös litteratur eller begränsningar för utnämningar av kyrkoansvariga.

I slutdokumentet uppmanar man OSSE:s deltagande stater att ta hänsyn till ökad diskriminering mot kristna och anhängare av andra trosuppfattningar i minoritet. Man erkänner den fulla suveräniteten i alla kristna trosinriktningar och deras kyrkliga organ, deras oberoende från politiska påtryckningar och deras rättigheter att fatta sina egna beslut oavsett politiska konflikter. OSSE:s parlamentariska församling rekommenderar därför OSSE att vidta åtgärder mot diskriminering.

Sveriges regering bör mot denna bakgrund inom OSSE:s tredje dimension aktivt verka för att särskilt sätta fokus på att bekämpa den ökande diskrimineringen av kristna och andra religiösa trosuppfattningar i minoritet inom OSSE:s deltagande stater.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2019/20:25

Regeringens skrivelse 2019/20:25 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under helåret 2018 och första halvåret 2019.

Följdmotionen

2019/20:3429 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen aktivt bör verka inom OSSE:s tredje dimension för att sätta särskilt fokus på att bekämpa den ökande diskrimineringen av kristna och andra religiösa minoriteter i de stater som är medlemmar i OSSE, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Redogörelse 2019/20:OSSE1

Redogörelse 2019/20:OSSE1 OSSE:s svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2019.